

LAPS/30/2025, 20.3.2025

Lapsiasiavaltuutetun lausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle mikroliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi

Viite: Liikenne- ja viestintävaliokunta tiistai 25.03.2025 klo 12.00 / HE 12/2025 vp / Lausuntopyyntö

Lapsiasiavaltuutetun tehtävänä on arvioida ja edistää lapsen oikeuksien toteutumista. Työn perustana on YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus (SopS 59 ja 60/1991), joka on lailla voimaan saatettu ihmisoikeussopimus. Yleissopimus koskee kaikkia alle 18-vuotiaita. Lapsiasiavaltuutettu arvioi hallituksen esitystä yleissopimuksen näkökulmasta.

Hallituksen esityksen keskeinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liikenteen palveluista annettua lakia, tieliikennelakia, ajoneuvolakia ja ajoneuvojen siirtämisestä annettua lakia. Esityksen pääasiallisena tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta. Esityksen mukaan liikenteen palveluista annettuun lakiin lisättäisiin säännökset mikroliikenneluvasta ja siihen liitettävistä lupaehdoista. Tieliikennelakiin lisättäisiin hallinnollisella seuraamusmaksulla sanktioitu säännös liikennejuopumuksesta moottorilla varustetulla polkupyörällä tai kevyellä sähköajoneuvolla sekä sen noudattamisen valvontaa ja seuraamuksia koskevia säännöksiä. Lisäksi tieliikennelakiin ja ajoneuvolakiin tehtäisiin liikenneturvallisuutta parantavia tarkennuksia. Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mikroliikkumisen sääntelyä ja liikenneturvallisuuden parantamista koskeviin kirjauksiin.

Yhteenveto lapsiasiavaltuutetun kannanotoista

- Esityksen tavoitteet ovat myös lasten kannalta kannatettavia, mutta epäselväksi jää, miten keinot niiden saavuttamiseksi turvaavat lapsen oikeuksia.

- On valitettavaa, että lainvalmistelun joustamaton aikataulu aiheuttaa sen, ettei lausuntokierroksella saatuja näkökohtia ehditä jatkovalmistelussa arvioimaan.
- Seuranta- ja tutkimustiedon sekä muiden valtioiden esimerkkien perusteella on selvää, että ikärajasääntelyä tulee arvioida pikimmiten.
- Esityksessä tuodaan esille lasten olevan liikenteessä erityissuojelun tarpeessa sekä mikroliikkumisen mahdolliset haittavaikutukset terveysliikuntaan. Näistä ja monista muista lapsiin liittyvistä näkökohdista huolimatta lapsivaikutuksia ei ole erikseen arvioitu.

Lapsiasiavaltuutetun kannanotot

Hallituksen esityksen tavoitteet (s. 32) ovat kannatettavia. Liikenneturvallisuuden ja liikenteen esteettömyyden parantaminen ovat etenkin lasten itsenäisen liikkumisen kannalta oleellisia asioita. Onnettomuuksien ja vaaratilanteiden vähentämiseen liittyvä tavoite on niin ikään kannatettava, mutta lapsiasiavaltuutettu pitää esitetyn tilastotiedon valossa valitettavana sitä, ettei tätä tavoitetta pyritä tehokkaasti edistämään esimerkiksi rajoittamalla alaikäisten mikroliikkumista lain tasolla.

Liikenne- ja viestintäministeriölle 25.10.2024 antamassaan lausunnossa¹ lapsiasiavaltuutettu on tuonut esiin seuranta- ja tutkimustietoa, jotka puoltavat ikärajasääntelyä mikroliikkumiseen. On myönteistä, että näitä seikkoja esitellään osin nyt myös hallituksen esityksessä (s. 56). Ne eivät kuitenkaan ole johtaneet lisäselvitykseen tai uudelleen arviointiin valmisteluvaiheessa. Lapsiasiavaltuutettu huomauttaa hallituksen esityksestä käyvän ilmi, että lapsiasiavaltuutetun ohella myös usea muu taho (esim. OKM, SM ja THL) on lausunnoissaan käsitellyt mikroliikkumiseen ikärajasääntelyn tarvetta (s. 66). Hallituksen esityksessä on tuotu esiin ikärajasääntelyä joissain verrokkimaissa kuten Norjassa, Tanskassa ja Virossa (s. 56-63). Norjan onnettomuusvähenemää Suomen tilanteeseen vertaavassa osiossa (s. 40-42) ei kuitenkaan tuoda esiin sitä, että Norjassa sähköpotkulaudoille on 12 vuoden ikäraja. On erittäin valitettavaa, että lainvalmistelulle asetettu aikaraja on niin joustamaton, ettei asioihin, joita lausuntopalautteesta selviää, ehditä perehtymään valmistelun kuluessa.

Ikärajasääntely tuodaan hallituksen esityksessä kyllä muuna toteuttamismahdollisuutena esille, mutta sen osalta todetaan ettei ”hankkeessa ollut mahdollisuuksia arvioida yleisen

ikäsäätelyn vaikutuksia liikenneturvallisuuteen, viranomaistoimintaan ja perus- ja ihmisoikeuksiin riittävällä tasolla tällä aikataululla” (s. 56). Hallituksen esityksessä todetaan niin ikään, että ”yleistä ikärajaa koskevaa sääntelyä arvioidaan tarkemmin alaluvussa 5.1.5” (s. 63), jossa kuitenkin todetaan ainoastaan edellä lainattu näkemys siitä, ettei hankkeessa ollut mahdollista arvioida kysymystä ikärajoista. Tällaista toteamusta ei voida pitää ”tarkempaan arviointina” etenkin, kun samassa kohdassa on todettu, että ikärajakysymystä tulee arvioida ”kokonaisvaltaisesti jatkossa muiden hankkeiden yhteydessä”. Jää epäselväksi, mikä katsotaan nyt käsillä olevaa hallituksen esitystä tarkoituksenmukaisemmaksi paikaksi arvioida ikärajasääntelyä.

Lapsiasiavaltuutettu huomauttaa vielä, että hallituksen esityksessä on todettu lasten ja nuorten olevan ryhmä, jota tulee erityisesti suojella liikenteen ja liikennepalveluiden riskeiltä (s. 97). Lisäksi esityksessä tuodaan esiin kevyiden sähköajoneuvojen mahdollisen yleistymisen aiheuttamat haasteet lasten terveyttä ylläpitävälle liikunnalle (s. 49). Tästä huolimatta esityksessä ei ole erillistä lapsivaikutusten arviointia. Lapsiasiavaltuutettu muistuttaa hallituksen esityksessäkin esiin tuodun YK:n lapsen oikeuksien komitea näkemyksestä, jonka mukaan sopimusvaltioiden on ryhdyttävä kaikkiin tarpeellisiin oikeudellisiin, hallinnollisiin ja muihin toimiin nuorten terveyttä ja kehitystä koskevan oikeuden toteuttamiseksi muun muassa suojelemalla nuoria liikenneonnettomuuksista aiheutuvilta loukkaantumisilta.²

Helsingissä 20.3.2025

Elina Pekkarinen
lapsiasiavaltuutettu

Sonja Vahtera
juristi

¹ Lapsiasiavaltuutetun [lausunto](#) liikenne- ja viestintäministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle mikroliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi, 25.10.2024, LAPS/102/2024.

² YK:n lapsen oikeuksien komitean yleiskommentti nro 4 (2003) nuorten terveydestä ja kehityksestä lapsen oikeuksien yleissopimuksen yhteydessä (CRC/GC/2003/4), kohta 39.